

УДК 338.48-6:615.838

Отрощенко Д.С.¹, Шелемєтьєва Т.В.²

¹ студ. гр. МТЕз-110 НУ «Запорізька політехніка»

² д-р екон. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ SPA-ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

SPA-туризм, як сегмент індустрії відпочинку та туризму, знаходиться на постійному розвитку і відображає сучасні тенденції в способах відпочинку та підтримки здоров'я.

SPA-туризм має такий великий потенціал, що тепер виділяється у самостійний сегмент туристичного ринку з широким колом інвестиційних можливостей: від масштабних готельних проєктів, що прилягають до клінік та розташовані в межах міста, до вже існуючих спеціалізованих комплексів із деякими модифікаціями у структурі послуг. Різке зростання рекреаційних потреб населення та його вимоги до якості відпочинку на курорті призвели до трансформації санаторно-курортної справи у курортно-рекреаційну систему, основною метою якої є покращення здоров'я людини, якості та тривалості її життя. Вирішенню наведеної проблеми сприяє розвиток концепції охорони здоров'я здорової людини, мета якої знизити перерозподіл із популяції здорових до хворих, передбачає впровадження сучасних технологій оздоровлення, доповнення існуючої системи відновлювального лікування SPA-програмами з включенням медичних SPA-послуг, спрямованих на профілактику, формування у населення культури здоров'я.

Залежно від цілей діяльності курорти можуть виконувати такі функції, як: санаторно-курортне лікування; медична реабілітація хворих; оздоровчий відпочинок і профілактика захворювань; культурно-лікувальна рекреація.

Ринкові дослідження та статистичні спостереження попиту щодо споживання SPA-послуг регулярно проводять міжнародні та національні

галузеви асоціації International Spa Association (ISPA), Global Wellness Institute (GWI), International Wellness Institute (IWI).

За даними European Spa Association (ESPA), близько 20 млн. європейців відвідують курорти принаймні один раз на рік. Домінуючим ринком для більшості SPA-дестинацій у світі є їх внутрішній ринок (до 90%). Міжнародні подорожі здійснюють переважно до сусідніх країн, а у випадку лікування захворювань – до дестинацій, що спеціалізуються на лікуванні цих захворювань.

Експерти стверджують, що основні відмінності у тенденціях SPA-туризму в різних країнах залежать від того, наскільки розвинута SPA-культура на цих ринках. Поряд зі змінами у стилях життя та зростаючою турботою про власне здоров'я, найбільш схильними в Європі оцінити переваги SPA-оздоровлення є мешканці Австрії, Італії, Іспанії та Німеччини. Проте ще виразнішими подібні тенденції є на азіатському континенті, зокрема в Сінгапурі. Дослідження в Великій Британії виявили швидке зростання ринку SPA-послуг. У США впродовж 2017 р. було 70 млн. відвідувань SPA-закладів, 21% населення віддають перевагу SPA-закладам у середньому 2 рази на рік.

Основними мотивами SPA-туристів є зняття стресу. Цікавим є факт, що фізична форма, втрата надмірної маси тіла, здорове харчування та зовнішній вигляд не завжди слугують важливими мотивами для відвідування SPA-закладів, натомість найпоширенішими є відчуття стресу, бажання «побалувати себе», почуватися краще, відпочити та розслабитися. У Канаді та США SPA-послуги сприймають як винагороду, позбавлення від стресу, бажання розслабитися, заспокоїтися та освіжитися. Основними мотиваційними чинниками приїзду до SPA-закладів є релаксація та відпочинок, «чинник втікача від повсякдення», задоволення від відпочинку, прагнення здоров'я та краси, бажання провести час з друзями та родиною на курорті.

Сучасний світ надзвичайно зацікавлений у збереженні здоров'я та підвищенні якості життя. SPA-центри стають невід'ємною частиною багатьох готелів та курортів по всьому світу. Однак, разом із зростанням популярності цього виду відпочинку, з'являються і різноманітні проблеми, а також фактори, які впливають на його розвиток.

Однією з основних проблем є конкуренція. Спостерігається постійне збільшення кількості SPA-центрів та курортів як в Україні, так і в усьому світі. Це призводить до появи сильної конкуренції серед них, що змушує кожен заклад постійно удосконалювати свої послуги та пропонувати нові програми і процедури для привертання клієнтів.

Ще однією проблемою є зростання очікувань споживачів. Клієнти стають все вибагливішими і часто очікують від SPA-центрів не лише

високоякісних послуг, але і неповторного досвіду та ексклюзивності. Це ставить перед власниками та менеджерами SPA-закладів завдання постійного пошуку нових інновацій та ідей для задоволення потреб своїх клієнтів.

З іншого боку, розвиток SPA-туризму підтримується такими факторами, як зростання свідомості про здоровий спосіб життя, розуміння важливості догляду за собою та популярність альтернативних методів лікування та відпочинку. Також значний вплив на розвиток SPA-індустрії має зростання туристичного потоку в країні з високорозвиненим SPA-сектором.

Незважаючи на кризу, індустрія SPA-туризму в Україні залишається перспективним та популярним сегментом. В країні відкриваються нові SPA-салони, центри, клініки, впроваджуються нові методики в уже існуючих санаторіях. Тим більш, в Україні є базові можливості для розвитку цього напрямку: кліматичні, умови, географічне положення, велика кількість мінеральних джерел, лікувальні грязі та інші природні складники, що надають користь для здоров'я та відновлення енергії. Першість серед SPA, що практикують грязелікування, завоювала Одеса, завдяки поєднанню таких цілющих факторів, як морський клімат, солі, грязі, джерела мінеральних вод. У Карпатах та сусідніх регіонах популярні джерела мінеральної води в Трускавці, Моршині, Сваляві, Хмільнику тощо. Наведений перелік не повний – на цій території діє біля сотні цілющих джерел. На деяких побудовані інфраструктурні об'єкти. Ще одна унікальна послуга українських SPA-комплексів природна галотерапія (лікування повітрям соляних печер та шахт). Популярним серед оздоровчих центрів є с. Солотвино Закарпатська обл.

SPA-туризм в Україні має великий потенціал для розвитку через природні ресурси, культурну спадщину та зручне розташування. Шлях до успіху полягає в ефективному використанні цих переваг та розробці якісних інфраструктур для задоволення потреб сучасних туристів

Слід пам'ятати, що головний споживчий мотивом гостей SPA-центрів полягає у бажанні розслабитись та зняти стрес, але простежується тенденція звернення до тих SPA-центрів, де передбачено цілісний підхід до здоров'я. Особливість полягає у тому, що гостю пропонується не послуга, а її результат. Для цього слід складати програми та пакети програмного обслуговування, так як для досягнення конкретного результату застосування односторонньої або разової процедури може бути недостатньо.

Отже, розвиток SPA-туризму є актуальною темою у сучасному туристичному середовищі. Подальший розвиток цього виду туризму визначається рядом особливостей, які важливо враховувати. Розвиток інноваційних підходів та технологій, постійне удосконалення рівня сервісу та надання послуг, вивчення нових та аналіз існуючих трендів та досвіду – є

ключовими факторами у забезпеченні конкурентоспроможності курортів та привабливості для відвідувачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Курортні ресурси України. – Київ : Лтд, 2005. – Вип. IV, ч. I. – 155 с.
2. Мальська, М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг [Текст] : підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – Київ : Знання, 2008. – 661 с.